

«Нұрдәулет» бөбекжайы

Біз экологпыз

«Ботақан» ересек тобы

Танымдық-эксперименталдық іс-әрекет әзірлемесі

2024-2025 оқу жылы

Мақсаты: қарапайым тәжірибелер арқылы балаларды судың тазалығын сақтауға, материалдардың қасиеттерін бақылауға және табиғатқа ұқыпты қарауға баулу.

Міндеттері

Білімдік: қағаз қалдықтарын судан сүзгімен бөліп алуға болатынын көрсету; мақта мата мен тегіс пластиктің су сіңіру қасиеттерін салыстыру; қалдықтарды белгісіне қарай топтастыру.

Дамытушылық: болжам айту, әрекетті үлгі бойынша орындау, салыстыру және көргенін қысқа сөйлеммен түсіндіру дағдыларын дамыту.

Тәрбиелік: суды үнемдеуге, қоқысты шашпауға, ортақ жұмыс орнын жинауға және бір-біріне көмектесуге тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже: бала судан қағазды бөліп алу жолын көрсетеді; матаның суды сіңіретінін, тегіс пластиктің сіңірмейтінін байқайды; табиғатты күтуге арналған кемінде бір әрекетті атайды.

Сөздік жұмыс: эколог, тәжірибе, болжам, сүзгі, сіңіреді, қалдық. Эколог — табиғаттың жағдайын зерттейтін маман. Балалар бүгін жас зерттеушілер болады.

Мақсаты: қарапайым тәжірибелер арқылы балаларды судың тазалығын сақтауға, материалдардың қасиеттерін бақылауға және табиғатқа ұқыпты қарауға баулу.

Міндеттері

Білімдік: қағаз қалдықтарын судан сүзгімен бөліп алуға болатынын көрсету; мақта мата мен тегіс пластиктің су сіңіру қасиеттерін салыстыру; қалдықтарды белгісіне қарай топтастыру.

Дамытушылық: болжам айту, әрекетті үлгі бойынша орындау, салыстыру және көргенін қысқа сөйлеммен түсіндіру дағдыларын дамыту.

Тәрбиелік: суды үнемдеуге, қоқысты шашпауға, ортақ жұмыс орнын жинауға және бір-біріне көмектесуге тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже: бала судан қағазды бөліп алу жолын көрсетеді; матаның суды сіңіретінін, тегіс пластиктің сіңірмейтінін байқайды; табиғатты күтуге арналған кемінде бір әрекетті атайды.

Сөздік жұмыс: эколог, тәжірибе, болжам, сүзгі, сіңіреді, қалдық. Эколог — табиғаттың жағдайын зерттейтін маман. Балалар бүгін жас зерттеушілер болады.

Тәжірибеге дайындық және суды зерттеу

Құралдар мен алдын ала дайындық

Әр шағын топқа: суы бар екі мөлдір пластик ыдыс, кең тостаған, торлы сүзгі, 2–3 см өлшемді таза қағаз киындылары, ас қасық, таймайтын науа, сүлгі. Екінші тәжірибеге бірдей көлемдегі құрғақ макта мата мен су өткізбейтін тегіс пластик киындысы дайындалады.

Қосымша: қағаз бен пластиктен жасалған таза ірі заттар, «Қағаз», «Пластик» суретті белгілері бар екі қорап. Балалар 3–4 адамнан шағын топқа бөлінеді; су аз мөлшерде құйылады. Тәжірибе суы ішуге арналмайды, төгілген су бірден сүртіледі.

1 Қызығушылық ояту 3 минут

Тәрбиеші: Балалар, табиғатты таза ұстау үшін не істей аламыз? Бүгін біз жас эколог болып, тәжірибе жасаймыз. Алдымен ойымызды айтамыз, содан кейін байқап көреміз.

Балалардың ықтимал жауаптары: «Қоқысты жинаймыз», «Суды босқа ағызбаймыз», «Гүлдерді күтеміз». Тәрбиеші әр ұсынысты қолдайды.

Тәрбиеші: Тәжірибе жасағанда құралды кезекпен қолданамыз, бір-бірімізге көмектесеміз. Суды тек науаның үстінде құямыз. Көргенімізді достарымызға айтамыз.

2 Салыстыру және болжам айту 2 минут

Тәрбиеші екі ыдысты көрсетеді: біреуінде таза су, екіншісінде суға салынған таза қағаз киындылары бар. «Қай ыдыста қағаз көріп тұрсындар? Қағазды судан қалай бөліп алуға болады?» — деп сұрайды.

Балалар: «Қолмен аламыз», «Қасықпен аламыз», «Сүзгіден өткіземіз» деген болжамдар ұсына алады. Тәрбиеші: «Қазір сүзгімен байқап көрейік», — дейді.

3 Судағы қағазды бөліп алайық 7 минут

Бірінші қадам: балалар судағы қағаздарды бақылайды. Тәрбиеші сүзгіні бос тостағанның үстіне орнықты ұстайды. Бала ыдысты екі қолымен ұстап, ересектің көмегімен суды сүзгіге баяу құяды.

Екінші қадам: балалар сүзгіде не қалғанын, тостағанға не өткенін қарайды. Шағын топ ішінде құю, сүзгіні қарау және нәтижені айту әрекеттері кезекпен орындалады.

Тәрбиеші: Қағаз қайда қалды? Су қайда жиналды? Болжамымыз дұрыс болды ма?

Күтілетін жауап: «Қағаз сүзгіде қалды, су тостағанға өтті». Тәрбиеші: «Тордың тесіктерінен су өтті, ал одан үлкен қағаз бөліктері торда қалды», — деп түсіндіреді.

Қорытынды: сүзгі судан көрініп тұрған ірі қағаз бөліктерін бөліп алды. Бірақ судың мөлдір көрінуі оны ішуге болады дегенді білдірмейді. Табиғатқа коқыс тастамай, суды бастапқыдан таза сақтаған дұрыс.

Материалдарды салыстыру және табиғатты күту

4 Кай материал суды сіңіреді 6 минут

Тәрбиеші: Мынау — макта мата, мынау — тегіс пластик. Екеуіне бірдей мөлшерде су құйсақ, не болады деп ойлайсыңдар?

Балалар өз болжамдарын айтады. Тәрбиеші құрғақ макта мата мен пластик қимдысын бір науаға қатар орналастырады. Екеуінің көлемі шамалас, ал су мөлшері бірдей болуы керектігін түсіндіреді.

Тәжірибе барысы: бала матаның үстіне бір қасық су құяды. Екінші бала пластиктің үстіне дәл сондай бір қасық су құяды. Балалар судың қалай өзгергенін 20–30 секунда бақылайды, қажет болса ересектің рұқсатымен матаны ұстап көреді.

Тәрбиеші: Қайсысы суланды? Қайсысында су тамшы немесе шалшық болып қалды? Төгілген суды қайсысымен сүрту ыңғайлы?

Күтілетін жауап: «Мата суланды, суды сіңірді. Пластиктің үстінде су қалды. Матамен сүртуге болады».

Қорытынды: макта мата суды сіңіреді, ал осы тәжірибедегі тегіс пластик суды сіңірмейді. Балалар макта матамен науадағы суды сүртеді. Тәрбиеші матаны жуып, кептіріп, қайта қолдануға болатынын түсіндіреді.

5 Қалдықты өз орнына сал 4 минут

Тәрбиеші екі қорапты көрсетеді. Бірінде қағаздың, екіншісінде пластиктің суретті белгісі бар. Балалар таза құрғақ қағаз бен пластик заттарды қолмен ұстап қарап, материалына қарай тиісті қорапқа орналастырады.

Тәрбиеші: Бұл зат неден жасалған? Қай қорапқа саласың? Неге солай ойлайсың?

Балалар таңдауын түсіндіреді немесе суретті белгіні көрсетеді. Дымқыл тәжірибе қағазы құрғақ қағаз салынған қорапқа қосылмай, бөлек жиналады. Қайта өңдеуге өткізу кезінде жергілікті қабылдау талаптары ескерілетіні педагогке айтылады.

Тәрбиеші: Қалдықтарды араластырмай жинауға үйрендік. Ал ең жақсы әдет — керексіз затты көбейтпеу, жарамды затты қайта қолдану және қоқысты табиғатта қалдырмау.

6 Нәтижені айту және қорытынды 3 минут

Сұрақтар: Қағазды судан немен бөліп алдық? Қай материал суды сіңірді? Қағаз бен пластикті қалай бөлдік? Бүгіннен бастап табиғатқа қандай көмек көрсетесің?

Балалар: «Сүзгімен бөлдік», «Мата сіңірді», «Бөлек қорапқа салдық», «Қоқыс шашпаймын», «Суды үнемдеймін» деп жауап береді. Баланың өз сөзімен айтқан қорытындысы қабылданады.

Тәрбиеші: Бүгін сендер болжап, байқап, салыстырып көрдіңдер. Суды таза сақтау мен заттарды ұқышты пайдалану табиғатқа көмектеседі. Жарайсыңдар, жас экологтар!

Бақылау: баланың болжам айтуы, нәтижені байқауы, екі материалды салыстыруы және ортақ құралды кезекпен қолдануы ескеріледі. Соңында балалар ересекпен бірге құралдарды жинап, қолдарын жуады.